

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1671/2024
17.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Татјане Вуковић, Слободана Велисављевића, Бојане Пауновић и Дијане Јанковић, чланова већа, са саветником Маријом Рибарић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Небојше Јанчића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Вршцу 6.К. 338/23 од 25.06.2024. године и Вишег суда у Панчеву Кж1 235/24 од 08.10.2024. године, у седници већа одржаној дана 17.12.2024. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Небојше Јанчића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Вршцу 6.К. 338/23 од 25.06.2024. године и Вишег суда у Панчеву Кж1 235/24 од 08.10.2024. године, у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 9) и члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу захтев за заштиту законитости **ОДБАЦУЈЕ**.

Образложење

Пресудом Основног суда у Вршцу 6.К. 338/23 од 25.06.2024. године окривљени АА оглашен је кривим да је извршио кривично дело увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика, за које му је утврђена новчана казна у износу од 40.000,00 динара и кривично дело лака телесна повреда из члана 122. став 1. Кривичног законика за које му је утврђена новчана казна у износу од 30.000,00 динара, па је осуђен на јединствену новчану казну у износу од 70.000,00 динара коју је дужан да плати у року од 3 месеца од дана правноснажности пресуде, а уколико у датом року новчану казну не плати иста ће бити замењена казном затвора, тако што ће се за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора. Истом пресудом окривљени је обавезан да на име паушала суду плати износ од 5.000,00 динара у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења, као и да приватној тужиљи накнади трошкове кривичног поступка о чијој висини ће суд одлучити накнадно посебним решењем, док је оштећена – приватна тужиља ББ ради остваривања истакнутог имовинскоправног захтева упућена на парнични поступак.

Пресудом Вишег суда у Панчеву Кж1 235/24 од 08.10.2024. године, одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА, адвоката Небојше Јанчића и пресуда Основног суда у Вршцу 6.К. 338/23 од 25.06.2024. године је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног АА, адвокат Небојша Јанчић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) и 2) Законика о кривичном поступку, са предлогом да Врховни суд усвоји као основан поднети захтев за заштиту законитости, побијане пресуде преиначи и окривљеног ослободи од оптужбе за кривично дело за које је оглашен кривим или да укине побијане пресуде или само другостепену пресуду, а списе предмета врати првостепеном или другостепеном суду на поновни поступак и одлучивање, с тим да се нови поступак одржи пред потпуно измењеним већем. Бранилац је у поднетом захтеву предложио да Врховни суд, у смислу члана 488. став 3. ЗКП, извршење правноснажне пресуде одложи.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку (ЗКП), и на седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је поднет захтев за заштиту законитости, те након оцене навода изнетих у захтеву нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног је неоснован у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) и повреду закона члана 439. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен и нема законом прописан садржај.

Бранилац окривљеног је у поднетом захтеву за заштиту законитости навео да је побијаним пресудама учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, с обзиром да је суд у изреци пресуде навео врсту и квалификацију лаке телесне повреде, каква није била наведена у диспозитиву приватне тужбе, која у току трајања целог главног претреса није била измењена у том погледу, као и уношењем у чињенични опис диспозитива пресуде субјективних елемената који нису наведени у приватној тужби, а који су неопходни за постојање оба кривична дела, на који начин је, по наводима браниоца, учињено прекорачење оптужбе.

Овакви наводи од стране Врховног суда оцењени су као неосновани.

Одредбом члана 420. став 1. ЗКП, прописано је да се пресуда може односити само на лице које је оптужено и само на дело које је предмет оптужбе, садржано у поднесеној и на главном претресу измењеној или проширеној оптужници – приватној тужби.

Дакле, између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет и подударност у погледу субјективне и објективне истоветности дела. Прекорачење оптужбе подразумевало би измену чињеничног описа радње извршења кривичног дела описаног у оптужном акту додавањем веће криминалне воље окривљеном, којом се отежава положај окривљеног у погледу правне оцене дела или кривичне санкције.

Из списка предмета произилази да је у диспозитиву приватне тужбе наведено да је окривљени након изговорене увреде „...песницом десне руке снажно ударио приватну тужилу у пределу леве јагодичне кости...Приватна тужила је услед примљеног удараца песницом од стране окривљеног задобила лаке телесне повреде: површну повреду поглавине и угануће вратне кичме констатоване у извештајима лекара специјалисте Опште болнице Вршац од ...2023. године...при чему је био свестан свог дела, хтео његово извршење и био свестан да је његово дело забрањено“.

У изреци првостепене пресуде наведено је „окривљени након изречене увреде песницом десне руке снажно ударио приватну тужилу у пределу леве јагодичне кости, чиме јој је нанео лаку телесну повреду – крвни подлив у пределу леве јагодичне регије промера око 2цм, при чему је био свестан свог дела, хтео његово извршење и био свестан да је његово дело забрањено“.

По налажењу Врховног суда, суд није прекорачио оптужбу, односно није повредио ни субјективни, а ни објективни идентитет оптужбе (приватне тужбе) и пресуде. У погледу субјективних елемената не стоје наводи захтева да је суд унео у изреку правноснажне пресуде субјективне елементе, како то бранилац погрешно наводи, с обзиром да је изрека правноснажне пресуде у том делу идентична са диспозитивом приватне тужбе. Са друге стране у погледу објективног идентитета, иако стоји чињеница да је суд у изреци пресуде прецизирао телесне повреде које је приватна тужила претрпела, на тај начин суд није прекорачио оптужбу, већ је само чињенично стање уподобио изведеним доказима.

Осим тога, чињеница да је суд додао у изреку пресуде да је окривљени том приликом поступао у урачунљивом стању, није извршено прекорачење оптужбе, с обзиром да се урачунљивост претпоставља, а није оспорена на главном претресу, те су супротни наводи браниоца из поднетог захтева, оцењени као неосновани.

Имајући у виду наведено, те чињеницу да се правноснажна пресуда односи на исто лице и иста кривична дела за која је окривљени оптужен, оцењени су као неосновани наводи захтева за заштиту законитости, којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

Поред тога, бранилац у поднетом захтеву за заштиту законитости наводи да је побијаним пресудама учињена и повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, јер изрека првостепене пресуде не садржи све битне елементе кривичног дела увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика, за које дело је окривљени оглашен кривим. Томе у прилог бранилац наводи да је првостепени суд окривљеног огласио кривим за кривично дело увреда, а да у радњи извршења није описан облик виности, те да ли је окривљени поступао са директним умишљајем, нити се може закључити да је приватна тужила уопште изговореним речима увређена, нити је наведено да ли је исту радњу окривљени предузео у намери омаловажавања приватне тужиле, па изрека не садржи ни субјективна обележја, нити последицу овог кривичног дела, при чему је постојала и неотклоњива правна заблуда јер исти није знао да је његово понашање кажњиво с обзиром на његову животну доб и школску спрему и поступао је у неотклоњивој правној заблуди. Такође, бранилац наводи да је иста повреда закона учињена и у односу на кривично дело лака телесна повреда из члана 122. Кривичног законика, које је извршено из нехата, с обзиром да нехатно поступање при извршењу овог кривичног

дела није кажњиво, а осим тога оба кривична дела за која је окривљени оглашен кривим нису кривична дела, јер се ради о делу малог значаја.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховни суд оцењује као неосноване и налази да су, супротно наводима изнетим у захтеву за заштиту законитости, у чињеничном опису радње извршења датом у изреци првостепене пресуде означене све чињенице и околности које чине законска обележја кривичног дела увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика (КЗ) и кривичног дела лака телесна повреда из члана 122. став 1. КЗ, а за која је окривљени оглашен кривим правноснажном пресудом. У изреци првостепене пресуде означене су објективне околности у односу на обе радње извршења кривичних дела, у конкретном случају и у односу на радњу извршења која се састоји у увреди оштећене – приватне тужиле и наношењу лаке телесне повреде, на тај начин што је окривљени „након расправе са притватном тужиљом око продајног места, истој пришао, унео јој се у лице и рекао: „к... матора“, након чега је...песницом десне руке снажно ударио приватну тужилу у пределу леве јагодичне кости, чиме јој је нанео лаку телесну повреду-крвни подлив у пределу леве јагодичне регије промера око 2 цм..“ а које речи објективно представљају увреду, односно изјаву омаловажавања приватне тужиле и непоштовање њеног достојанства, које су код приватне тужиле изазвале осећај увређености, а тако и субјективне околности („способан да схвати значај свог дела и управља својим поступцима, увредио и лако телесно повредио приватну тужилу... при чему је био свестан свог дела, хтео његово извршење и био свестан да је његово дело забрањено“).

Врховни суд указује да намера омаловажавања није законско обележје кривичног дела увреда, већ је ставом 4. члана 170. КЗ предвиђен основ искључења постојања кривичног дела у ситуацији када је увредљива изјава дата, између осталог и у одбрани неког права или заштити оправданих интереса, под условом да се из начина изржавања или других околности види да то није учињено у намери омаловажавања, а што нижестепени судови у конкретном случају нису нашли.

Неосновано је и истицање браниоца да је окривљени поступао у неотклоњивој правној заблуди.

Наиме, чланом 29. став 1. КЗ, прописано је да није кривично дело оно дело које је учињено у неотклоњивој правној заблуди, а ставом 2. истог члана прописано је да је правна заблуда неотклоњива, ако учинилац није био дужан и није могао да зна да је његово дело забрањено.

Из изреке првостепене пресуде произилази да је окривљени у време и на месту ближе описаном у изреци, у стању урачунљивости, свестан свог дела и његове забрањености, а чије извршење је хтео, оштећену увредио речима „к... матора“ и ударио је песницом у пределу јагодичне кости и нанео јој лаку телесну повреду, те из изреке побијане пресуде произилазе сви битни елементи кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ и кривичног дела лака телесна повреда из члана 122. став 1 КЗ, за која је окривљени оглашен кривим и то како објективна, која се тичу радње извршења, тако и субјективна која се тичу умишљаја и свести о забрањености дела, а током поступка није утврђено постојање неотклоњиве правне заблуде, па су супротни наводи захтева оцењени као неосновани.

Осим тога, бранилац окривљеног наводи да се у конкретном случају ради о делу малог значаја с обзиром да је окривљени поступао са нехатом и да није целисходно да буде кажњен.

По ставу Врховног суда изнети наводи су неосновани, из следећих разлога:

Одредбом члана 18. Кривичног законика („Сл. гласник РС“ бр. 94/16 који се примењује од 01.06.2017. године) у ставу 1. прописано је да није кривично дело оно које, иако садржи обележја кривичног дела, представља дело малог значаја, а у ставу 2. да је дело малог значаја ако степен кривице није висок, ако су штетне последице одсутне или незнатне и ако општа сврха кривичних санкција не захтева изрицање кривичне санкције.

У овом случају, у односу на кривична дела за која је окривљени АА оптужен и осуђен побијаном пресудом-кривично дело увреда из члана 170. став 1. КЗ и кривично дело лака телесна повреда из члана 122. став 1. КЗ, а имајући у виду опис радњи извршења кривичних дела, по ставу Врховног суда, нису испуњени услови за примену института прописаног чланом 18. Кривичног законика. Имајући у виду да је у конкретном случају степен кривице висок, с обзиром да су оба кривична дела извршена са директним умишљајем, то први услов из става 2. члана 18. КЗ није испуњен. Такође, није испуњен ни услов из става 2. члана 18. КЗ у погледу незнатности или одсутности штетних последица. О испуњености овог услова, у погледу одсутности штетних последица, може се говорити уколико је реч, између осталог, о покушају кривичног дела, а у конкретном случају, како то произилази из изреке пресуде, окривљени је оштећену-приватну тужилу увредио и лако телесно повредио, па нема сумње да су наступиле штетне последице по пасивног субјекта-лица које је окривљени увредио и лако телесно повредио. При томе, питање незнатности или одсутности штетних последица, суд цени са становишта угрожености или степена повређивања заштитног добра. На крају, имајући у виду кривична дела о којима се ради, степен кривице, интензитет штетних последица по заштитни објекат дела, нема сумње да општа сврха кривичних санкција, односно „сузбијање дела којима се повређују или угрожавају вредности заштићене кривичним законодавством“, захтева изрицање кривичне санкције, у конкретном случају, из чега произлази да није испуњен ни трећи наведени неопходни услов из члана 18. став 2. Кривичног законика, па по ставу Врховног суда, у конкретном случају, нема услова за примену института „дело малог значаја“ из члана 18. Кривичног законика.

Сходно изнетом, супротни наводи браниоца окривљеног оцењени су као неосновани.

У преосталом делу поднетог захтева за заштиту законитости бранилац наводи да је побијаним пресудама учињена повреда члана 34. став 4. Устава Републике Србије који гарантује правну сигурност у казненом праву, као и одредба члана 4. Протокола 7 уз Европску конвенцију о заштити људских права и основних слобода које су учињене због чињенице да се против окривљеног истовремено, поводом истог животног догађаја, води прекршајни поступак пред Прекршајним судом у Вршцу 2Пр. 1863/23, за прекршај из члана 9. став 2. Закона о јавном реду и миру, који није обустављен, с тим да бранилац у поднетом захтеву не указује да ли је предметни поступак окончан, те да ли постоји мериторна одлука и да ли је у питању правноснажно пресуђена ствар.

Како се из изложених навода захтева не може утврдити да је прекршајни поступак који се против окривљеног води због истог животног догађаја правноснажно окончан, а имајући у виду одредбу члана 484. ЗКП, којом је прописана обавеза навођења у захтеву за заштиту законитости не само разлога за његово подношење, већ и образложење у чему се повреда закона конкретно састоји, те да се у складу са одредбама члана 489. став 1. ЗКП, Врховни суд креће само у границама поднетог захтева, односно разлога, дела и правца побијања и да не може по службеној дужности испитивати у чему се евентуална повреда закона састоји, Врховни суд је поднети захтев у овом делу одбацио, јер нема законом прописан садржај у смислу члана 484. ЗКП.

Из напред изнетих разлога, Врховни суд је донео одлуку као у изреци ове пресуде сходно члану 491. став 1. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 3) ЗКП.

Записничар – саветник
Марија Рибарић, с.р.

Председник већа – судија
Мирољуб Томић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић